

CATHRINESMINDE TEGLVÆRK

Die Ziegelei Cathrinesminde

Cathrinesminde Brickworks

Et nationalt industriminde

Ein dänisches Industriemonument

A monument to Denmark's industrial heritage

MSJ

MUSEUM
SØNDER
JYLLAND

Cathrinesminde Teglværk er et velbevaret kulturmiljø og museum, der er udpeget som ét af de vigtigste danske industrimin-der. Museet fortæller om den teglindustri, der prægede egnen ved Flensborg Fjord gennem mere end 200 år.

Gå på opdagelse blandt de smukke tørrelader med røde tage, kom tæt på ringovnen og teglværksmaskineriet eller tag på rejse tilbage i tiden i de genskabte arbejderboliger, der fortæller om livet i det lille teglværkssamfund.

Velkommen til

Cathrinesminde

Teglværk

– teglværkshistorie i naturskønne

omgivelser

HERZLICH WILLKOMMEN

IN DER ZIEGELEI CATHRINESMINDE

- Ziegeleigeschichte inmitten schöner Natur

DE Die Ziegelei Cathrinesminde ist ein gut erhaltenes Stück Kulturgut und ein Museum, das als eines der wichtigsten Industriemonumente Dänemarks gilt. Das Museum berichtet von der Ziegelindustrie, die das Gebiet an der Flensburger Förde über 200 Jahre lang prägte.

Hier können Sie die stattlichen Trockenscheunen mit den roten Dächern erforschen oder den Ringofen und die Ziegeleimaschinen aus nächster Nähe erleben. Sie können sich ebenfalls in den wiederhergestellten Arbeiterwohnungen auf eine Reise in die Vergangenheit begeben, die vom Leben in der kleinen Ziegeleisiedlung berichten.

Flensborg Fjord / Flensburger Förde

- 1 Museumsbutik og billetsalg / Museumsshop und Kartenverkauf / Museum shop and tickets
- 2 Udstilling / Ausstellung / Exhibition
- 3 Ringovn / Ringofen / Ring kiln
- 4 Tørrelader / Trockenscheunen / Drying sheds
- 5 Arbejderboliger og -haver / Arbeiterwohnungen und -Gärten / Workmen's lodgings and gardens
- 6 Æltemølle / Knetmølle / Pug mill
- 7 Udskebningsmole / Mole / Pier
- 8 Stensamling / Steinsammlung / Stone collection
- 9 Lergrav / Tongrube / Clay pit

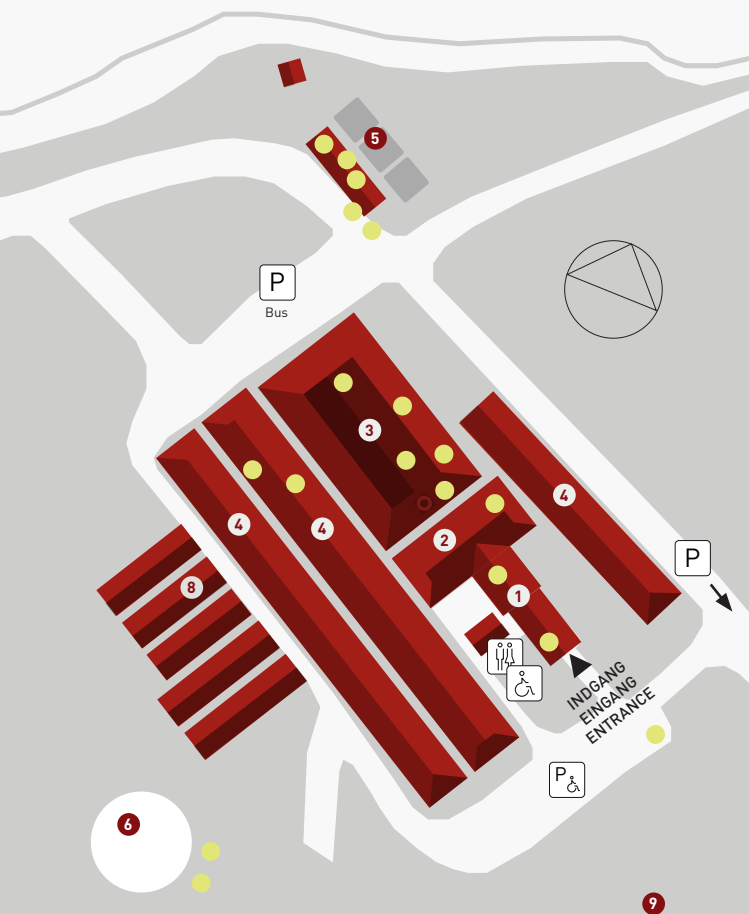
● Audioguide-tur / Audioguide-Rundgang (DK) / Audio guide tour (DK)

WELCOME TO CATHRINESMINDE BRICKWORKS

– a history of brickmaking in scenic surroundings

EN Cathrinesminde Brickworks is a well-preserved cultural environment and museum, designated as one of Denmark's most important monuments to its industrial heritage. The museum tells the story of the brick industry, which flourished around Flensburg Fjord for more than 200 years.

Explore the impressive red-roofed drying sheds, get right up close to the ring kiln and brickwork machinery, step back in time in the recreated workmen's lodgings and learn about life in the small community around the brickworks.

Gå på opdagelse i det gamle

Erforschen Sie die ehemalige Ziegelei

Explore the old brickworks

DA Cathrinesminde Teglværk blev grundlagt i 1732 og brændte tegl indtil 1968. Fra 1890-1900 gennemgik teglværket en modernisering og blev i den forbindelse udbygget med ringovn, ælteri med dampmaskine, nye tørrelader, tipvognspor og afskibningsbro. Men også ny ejerbolig og forbedrede arbejderboliger. Det meste er fortsat bevaret og kan besøges den dag i dag.

DE Die Ziegelei Cathrinesminde wurde 1732 gegründet. Hier wurden bis 1968 Ziegel gebrannt. Von 1890-1900 durchlief die Ziegelei eine Modernisierung. Hierbei wurde sie mit einem Ringofen, eine dampfbetriebene Knetmaschine, neuen Trockenscheunen, einem Gleis für die Kipplore und einer Verschiffungsbrücke versehen. Ausserdem wurden eine neue Wohnung für den Besitzer und verbesserte Arbeiterwohnungen etabliert. Das Meiste ist heute noch erhalten und kann besichtigt werden.

EN Founded in 1732, Cathrinesminde Brickworks manufactured bricks until 1968. The brickworks underwent modernisation from 1890-1900, with the installation of a ring kiln, a steam-powered kneading machine, new drying sheds, tipper wagon tracks and a pier. The modernisation also included a new residence for the owners and improved lodgings for the workers. Most of the brickworks site is preserved and open to visitors.

- DA** På udendørsområdet kan du se rekonstruktioner af tidligere tiders produktionsformer, hvor æltemøllen blev trukket af heste, formning af mursten foregik med håndkraft, og stenene blev brændt i en mileovn.
- DE** Im Außenbereich können Sie die Rekonstruktionen der früheren Produktionsformen sehen, bei der die Knetmühle von Pferden angetrieben wurde, die Ziegel mit Handkraft geformt und die Steine in einem Kohleofen gebrannt wurden.
- EN** Outside, there are reconstructions of the former methods of production, where the pug mill was drawn by horses, and the bricks were shaped by hand and fired in a clamp kiln.

Følg produktionen fra ler

Verfolgen Sie die Produktion vom Ton zum Ziegelstein *Follow the production from clay to brick*

- DA** Følg produktionsrundgangen og oplev lerets vej igennem et teglværk fra første del af 1900-tallet. Begynd foran museets indgang, hvor der engang var en lergrav. Herfra førte tipvognene leret frem til forælteren, som førte det videre igennem valseværket og strengpresseren, hvor stenene blev formet. Herefter blev stenene bragt til tørring i tørreladerne og brænding i den store ringovn. De færdigbrændte teglsten blev afskibet fra molen.
- DE** Folgen Sie dem Produktionsrundgang und erleben Sie den Weg des Tons durch eine Ziegelei aus der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts. Beginnen Sie vor dem Museumseingang, wo sich einst eine Tongrube befand. Von hier aus führten die Loren den Ton zum Vorkneten. Von dort aus ging es weiter durch das Walzwerk und die Strangpresse, wo die Steine geformt wurden. Anschließend wurden die Steine zum Trocknen in die Trockenscheunen und zum Brennen in den großen Ringofen gebracht. Die fertig gebrannten Ziegel wurden von der Mole aus verschifft.
- EN** During your visit, you discover how clay was made into bricks in the first half of the 19th century. The route starts at the entrance where there was originally a clay pit. Then tipper wagons carried the clay to the pug mill, and onward to the rolling mill and extruder that moulded the bricks. The bricks were subsequently dried in the drying sheds and finally fired in the large ring kiln. The finished bricks were shipped from the pier.

til teglsten

Historien om teglværkerne ved

Die Geschichte der

The history of the brickworks around

DA Omkring år 1900 havde teglproduktionen ved Flensborg Fjord sin storhedstid med ca. 60 teglværker. Det fine ler på stedet og muligheden for at udskebe teglsten skabte grobund for de mange teglværker.

Udstillingen i den tidligere formerihal fortæller historien om teglværkerne ved Flensborg Fjord. Se hvordan teglproduktionen har udviklet sig gennem tiderne og gå på opdagelse i udstillingens mange spændende variationer af mursten, formsten, prydsten, tagsten og fliser.

DE Um das Jahr 1900 erlebte die Ziegelproduktion an der Flensburger Förde mit ca. 60 Ziegeleien ihre Blütezeit. Der feine Ton vor Ort und die Möglichkeit, die Ziegel zu verschiffen, bildeten die Grundlage für die vielen Ziegeleien.

Die Ausstellung in der ehemaligen Formhalle berichtet von der Geschichte der Ziegeleien an der Flensburger Förde. Sie können erfahren, wie sich die Ziegelproduktion im Laufe der Jahre entwickelt hat und die vielen spannenden Varianten an Mauerziegeln, Formziegeln, Ziersteinen, Dachziegeln und Fliesen in der Ausstellung erkunden.

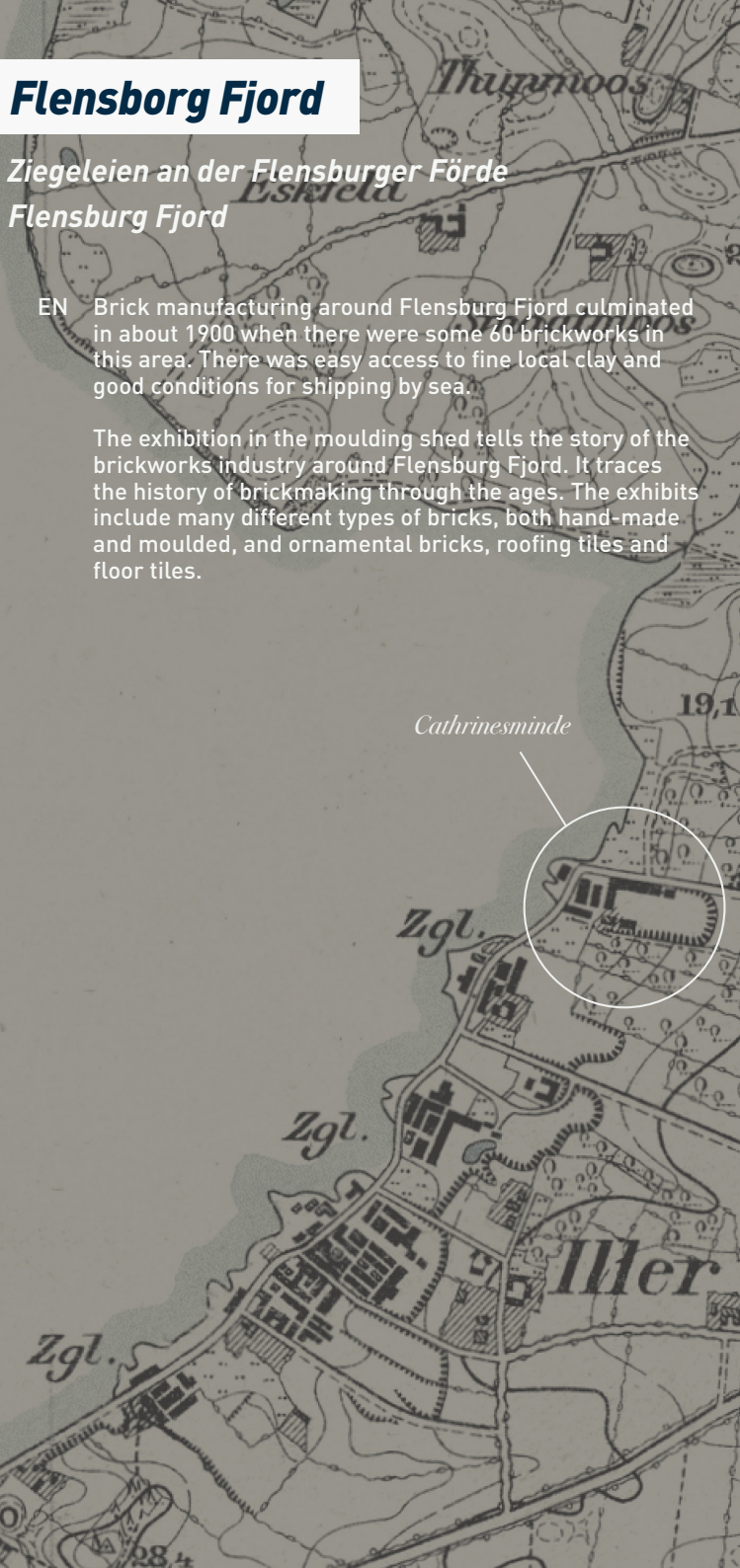

Flensburg Fjord

Ziegeleien an der Flensburger Förde Flensburg Fjord

EN Brick manufacturing around Flensburg Fjord culminated in about 1900 when there were some 60 brickworks in this area. There was easy access to fine local clay and good conditions for shipping by sea.

The exhibition in the moulding shed tells the story of the brickworks industry around Flensburg Fjord. It traces the history of brickmaking through the ages. The exhibits include many different types of bricks, both hand-made and moulded, and ornamental bricks, roofing tiles and floor tiles.

Et lille industrisamfund

Eine Industriegesellschaft im Miniformat A small Industrial Society

DA Teglværkerne var små industrisamfund, hvor både teglværksejeren og arbejderne boede tæt på virksomheden. Teglværksejeren boede i villan på toppen af bakken, og arbejderne i boligerne ved siden af teglværket, da de skulle være til rådighed døgnet rundt, når teglbrændingen krævede det. Der blev opført midlertidige boliger til sæsonarbejderne og lejligheder til de familier, der slog sig ned ved teglværkerne. Når en arbejder flyttede ind med sin familie i en af familieboligerne, kunne hele familien, også børnene, bruges som arbejdskraft.

Besøg arbejderfamiliens bolig og se, hvordan teglværksfamilierne boede i 1890'erne, 1930'erne og 1960'erne.

DE Die einzelnen Ziegeleien waren kleine Industriegesellschaften, in denen der Besitzer und die Arbeiter auf dem Betriebsgelände wohnten. Der Ziegeleibesitzer wohnte in der Villa auf dem Hügel, und die Arbeiter direkt neben der Produktionsstätte, da sie bei Bedarf rund um die Uhr zur Verfügung stehen mussten. Für die Saisonarbeiter wurden Baracken errichtet und für die Familien, die sich dauerhaft bei der Ziegelei ansiedelten, feste Wohnungen. Wenn ein Arbeiter mit seiner Familie in eine dieser Wohnungen einzog, wurde die ganze Familie als Arbeitskraft betrachtet.

Besuchen Sie die Wohnungen der Arbeiterfamilien und sehen Sie, wie die Ziegeleifamilien in den 1890er, 1930er und 1960er lebten.

EN Each brickworks was a small industrial society. The owner and workers lived close to the brickworks, the owner in the villa at the top of the hill and the workers in housing close to the brickworks. The workforce was expected to be available around the clock whenever production needed them to work. There was temporary housing for season workers and permanent apartments for families who settled near the brickworks. When a family man came to live in brickworks housing, his whole family, including his children, worked at the brickworks.

Visit the worker's house and gain an insight in the living conditions of the brickwork families.

Livet ved teglværkerne omkring

Das Leben bei den Ziegeleien um das

Life at the brickworks in about 1900

DA Om sommeren var der liv ved teglværkerne, da der blev brændt mursten fra april til november. Leret skulle graves i lergraven, æltes og formes til sten, tørres i tørreladerne, brændes i ringovnen og til sidst transporteres ud til skibene, der sejlede stenene ud i verden. Cathrinesminde Teglværk havde 10 til 20 arbejdere ansat om sommeren, både mænd og kvinder. Arbejdsdagen var fra kl. 5 til kl.18 - mandag til lørdag. Kvindernes arbejdstid var dog kortere, da de også stod for de huslige pligter.

DE Im Sommer herrschte um die Ziegeleien herum ein reges Treiben, da von April bis November Ziegel gebrannt wurden. Der Ton musste aus der Tongrube gegraben und zu Ziegeln geknetet und geformt, in den Trockenscheunen getrocknet, im Ringofen gebrannt und zum Schluss zu den Schiffen, die die Ziegel in die Welt hinaus transportierten, gebracht werden.

år 1900

Jahr 1900 herum

Die Ziegelei Cathrinesminde hatte im Sommer 10-20 Arbeiter angestellt - Männer und Frauen. Der Arbeitstag dauerte von 05:00 bis 18:00 Uhr - montags bis samstags. Die Arbeitszeit der Frauen war jedoch kürzer, da sie auch ihren häuslichen Pflichten nachkommen mussten.

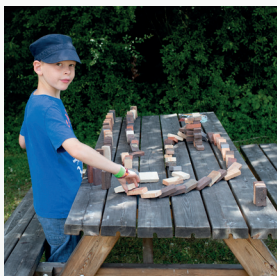
EN The brickworks was a hive of activity during the summer months, as firing took place from April to November. The clay was dug from the clay pit, kneaded and moulded to form bricks. The bricks were then dried and fired in the ring kiln, before finally being loaded onto a barge, the first stage of their journey out into the world. Cathrinesminde Brickworks employed 10-20 people during the summer, both men and women. They worked a six-day week, from 05:00 to 18:00 each day. Women worked shorter hours because they also had housework to attend to.

Det Levende Teglværk

Das Lebendige Ziegelei

The Living Brickworks

DA Tag på en tidsrejse tilbage til teglværkernes storhedstid, når Cathrinesminde Teglværk vækkes til live. Oplev levedegørelse af teglværket på udvalgte dage i sommerferien. Prøv selv at stryge tegl, eller tag en svingom, når der om eftermiddagen spilles op til dans. Se mere på **msj.dk**

DE Begeben Sie sich auf eine Zeitreise in die Blütezeit der Ziegeleien, wenn die Ziegelei Cathrinesminde zum Leben erweckt wird. Im Juli können Sie an einigen Tagen beim Ziegelstreichen selbst Hand anlegen und die Ziegeleifamilien bei der Arbeit beobachten. Am Nachmittag wird zum Tanz aufgespielt. Erfahren Sie mehr auf **msj.dk**

EN Travel back to the time when brickmaking flourished around Flensburg Fjord. We bring Cathrinesminde Brickworks to life on selected days during the summer holidays. Read more at **msj.dk**

Gendarmstien og Teglværksstien

Der Gendarmenpfad (Gendarmstien) The Gendarme Path (Gendarmstien) and the

DA Den 84 km lange kystvandreroute Gendarmstien fører forbi Cathrinesminde Teglværk. Fra museet kan du også følge Teglværksstien på en halvanden kilometer lang kyststrækning og se sporene efter de otte teglværker, der lå her for godt hundrede år siden. Følg stien og oplev teglværkshistorien i naturskønne omgivelser.

DE Die 84 km lange Küstenwanderstrecke „Gendarmenpfad“ führt an der Ziegelei Cathrinesminde vorbei. Vom Museum aus können Sie auch auf einer eineinhalb Kilometer langen Küstenstrecke auf dem Ziegeleipfad entlang wandern und die Spuren der acht Ziegeleien sehen, die hier vor gut 100 Jahren lagen. Folgen Sie dem Weg und erleben Sie die Ziegeleigeschichte inmitten der idyllischen Natur.

und der Ziegeleipfad (Teglværksstien) *Brickworks Path (Teglværksstien)*

EN The Gendarme Path is an 84-km-long coastal walk that runs close to Cathrinesminde Brickworks. From the museum, you can also follow the Brickworks Path along a 1.5-kilometre stretch of coastline and see the traces of eight brickworks that lay here a hundred years ago. Follow the path and discover the history of the brickworks in scenic surroundings.

Museumsbutik og guidede

Museumsshop und Führungen Museum shop and guided tours

- DA** I museumsbutikken kan du friste ganen med lækre is, søde sager og kolde vand og lade dig lokke af udsøgte varer og spændende bøger. Tag en pause i museets naturskønne omgivelser. Medbragt mad må gerne nydes ved de udendørs borde og bænke.
- DE** Im Shop kann man den Gaumen mit leckerem Eis, Süßigkeiten und kalten Getränken verwöhnen, und sich von den hochwertigen Waren und spannenden Büchern verlocken lassen. In der schönen Natur, die das Museum umgibt, können Sie eine gemütliche Pause machen. Mitgebrachte Speisen dürfen an den Tischen und Bänken im Außenbereich verzehrt werden.
- EN** Visit the museum shop, where you can buy ice-cream, sweets and cold drinks. The shop offers a wide selection of souvenirs and interesting books. Take a break in the scenic surroundings of the museum. You are welcome to enjoy your picnic at the outdoor tables and benches.

Lån en audioguide
til din rundtur på teglværket

DA Museet tilbyder omvisninger for grupper. Kontakt os på 65 37 08 03 eller mail: cathrinesminde@msj.dk for at lave en aftale.

DE Das Museum bietet Führungen für Gruppen an. Kontaktieren Sie uns unter +45 6537 0803 oder schreiben Sie uns an cathrinesminde@msj.dk, um Näheres zu vereinbaren.

EN The museum offers guided tours for groups. Contact us on +45 6537 0803 or email: cathrinesminde@msj.dk to make an appointment.

Køb årskort i dag

– og få refunderet din billet

Få flere gode oplevelser hele året rundt

Årskort 1 person: 300 kr

Årskort 1 person + 1 gæst: 400 kr

MED ET ÅRSKORT FÅR DU:

Fri entré til alle vores museer

20 % rabat i vores caféer og butikker (undtagen bøger)

20 % rabat på foredrag og arrangementer

50 % rabat til de naturhistoriske museer i Danmark

Invitation til ferniseringer

Årskort kan købes på **msj.dk**

eller i museumsbutikken

**Fri adgang
i et år
og mange fordele**

MUSEUM SØNDERJYLLANDS BESØGSSTEDER

- **SØNDERBORG SLOT**
Sønderbro 1 • 6400 Sønderborg • T 65 37 08 07
Sønderborg Slot er med sin storslåede beliggenhed ved indsejlingen til Sønderborg et nationalt dansk ikon. Slottet rummer næsten 800 års dramatisk historie om Sønderjylland og Slesvig.
- **MUSEERNE I TØNDER**
Wegners Plads 1 • 6270 Tønder • T 65 37 08 08
Her finder du hele tre museer i ét: Kunstmuseet og Kulturhistorie i Tønder samt den store samling af Wegnerstole i Vandtårnet. Museet er beliggende ved Tønders gamle slotsbanke og resterne af Tønderhus.
- **KUNSTMUSEET BRUNDLUND SLOT**
Brundlund Slot 1 • 6200 Aabenraa • T 65 37 08 02
På det lille, fine slot kan du opleve kunsthistoriske udstillinger og præsentationer af samtidskunst af høj kvalitet. Slottet er omgivet af en smuk skulpturpark, og caféen i tårnet serverer udsøgt kaffe og kage.
- **ARKÆOLOGI HADERSLEV**
Dalgade 7 • 6100 Haderslev • T 65 37 08 01
Her kan du opleve nogle af de fineste arkæologiske fund fra den sønderjyske muld. Gå på opdagelse i den fascinerende sønderjyske oldtid, købstaden Haderslevs historie og nyd den skønne frilandsafdeling.
- **GRAM LERGRAV – PALÆONTOLOGI (vinterlukket november-marts)**
Lergravsvej 2 • 6510 Gram • T 65 37 08 06
Besøg det naturhistoriske museum i Gram, hvor du selv kan grave fossiler frem og tage med hjem. Kom og bliv klogere, mens du får jord under neglene. Oplev også den flotte udstilling med forstenede havdyr.
- **HØJER MØLLE (vinterlukket november-marts)**
Møllegade 13 • 6280 Højer • T 65 37 08 04
Højer Mølle er et velbevaret kulturmiljø på kanten af Tøndermarsken og Vadehavet. Se Nordeuropas største hollændermølle med kornmagasiner, møllerbolig og den stemningsfulde Møllehave.
- **CATHRINESMINDE TEGLVÆRK (kun udendørs formidling i 2023)**
Illerstrandvej 7 • 6310 Broager • T 65 37 08 03
Det velbevarede kulturmiljø med en naturskøn beliggenhed ved Iller Strand fortæller om den teglindustri, der prægede egnen stærkt gennem mere end 200 år.
- **KULTURHISTORIE AABENRAA (midlertidigt lukket i 2023)**
H.P. Hanssens gade 33 • 6200 Aabenraa • T 65 37 08 05
Udstillingerne i søfartsmuseet viser afbildninger af de stolte skibe fra Aabenraa, der sejlede på verdenshavene, og de eksotiske genstande, kaptajner og søfolk bragte hjem fra fjerne verdensdele.
- **DRØHSES HUS (midlertidigt lukket i 2023)**
Storegade 14 • 6270 Tønder • T 65 37 08 09
Det smukke, stemningsfulde hus med de mange detaljer og bygningshåndværk af høj kvalitet har indbragt Europa-Nostra-prisen.
- **BEVARINGSCENTER SØNDERJYLLAND (åben ved arr. eller efter aftale)**
Voldbrovej 5, Brunde • 6230 Rødekro • T 65 37 07 11
Det store, nyopførte Bevaringscenter rummer Museum Sønderjyllands samlede opmagasinerede genstande, men indeholder også en konserveringsdel og en besøgsdel samt Sønderjyllands Mediearkiv.

Se mere på [msj.dk](https://www.msj.dk)

CATHRINESMINDE TEGLVÆRK

Illerstrandvej 7

6310 Broager

T +45 65 37 08 03

Åbningstider / Öffnungszeiten / Opening hours

April, maj, september og oktober: tirsdag-søndag kl. 11-16

Juni, juli og august: tirsdag-søndag kl. 10-17

November-marts: vinterlukket / geschlossen / closed

Entré / Tickets / Tickets

Voksne / Erwachsene / Adults: 50 kr

Børn / Kinder / Children (u.18 år): gratis / frei / free

Studerende / Studenten / Students: 20 % rabat

Årskortholdere: fri entré

Grupper (+10 pers.): 20 % rabat

Tilgængelighed / Barrierefriheit / Accessibility

Museumsområdet er handicapvenligt på nær få steder, hvor der er trapper.

Der Museumsbereich ist bis auf wenige Stellen mit Treppen behindertenfreundlich.

The museum area is disabled-friendly apart from in a few places where there are stairs.

*Oplevelser i hele Sønderjylland
Hold dig opdateret på*

www.msj.dk

